

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Poplatky ve vnitřní – česká a evropská perspektiva

Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

2014

7. ročník SVO

Autor: Jakub Drápal

Konzultant: Doc. JUDr. Bc. Tomáš Givna, Ph.D.

Osnova:

1. ÚVOD	3
2. SITUACE V ČR	4
2.1. Náhrady náklad výkonu trestu odnětí svobody	4
2.2. Náhrady náklad výkonu vazby	7
2.3. Náhrady náklad trestu domácího vězení a náklad spojených s využitím elektronického kontrolního systému při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody	9
3. LIDSKOPRÁVNÍ DOKUMENTY	12
3.1. Výbor proti mučení	12
3.2. Zpráva o stavu lidských práv v České republice	13
3.3. Evropský soud pro lidská práva (ESLP)	13
4. POROVNÁNÍ SE ZEMĚMI RADY EVROPY	14
4.1. Slovensko	14
4.2. Státy Rady Evropy	15
5. ZÁVĚR	18

Za pomoc při psaní práce, diskutování o jejím tématu a navrhování mnohých podnětných myšlenek bych chtěl tímto velmi poděkovat svému konzultantovi doc. JUDr. Bc. Tomáši Givnovi, Ph.D.

1. ÚVOD

Chcete si ve vězení odsouzení? Zaplatíte 29 centů za toaletní papír! Pokud se budete chtít vyspat, tak Vám bude účtováno za pokrývku 6,26 dolarů. Scéna z teoretické ekonomické knihy? Nikoli, popis stavu v jednom z vězení v Tennessee.¹ Situace ohledně vězeňských poplatků se stává v současné době stále aktuálnější a lze rozpoznat některé společné rysy vývoje debaty napříč státy starého i nového kontinentu. Tato debata se vedla i v minulosti, postoje před čtyřiceti lety nebyly diametrálně odlišné od těch dnešních – jen si starý a nový kontinent své pozice vyměnily. Tak zatímco Oto Novotný ve své práci v roce 1969 píše, že „vycházíme ze spravedlivé zásady, že výdaje na vězeňství mají hradit především sami odsouzení“², ve Spojených státech amerických vězeňství začalo v moderní době hradit náklady poprvé v roce 1984.³ Tento přístup se však začal měnit a ve většině evropských států se postupně přistupuje k omezení či zrušení poplatků placených vězeňstvem a již na zákonné či ústavní úrovni.

Je třeba se proto ptát, v jakém stavu se dnes nachází úprava nákladů trestu v České republice a jak vychází naše úprava v evropském porovnání. Ve své práci odpovím na tuto otázku a ukážu, že náš systém je nejen nepříliš efektivní, ale i kontraproduktivní a mělo by dojít ke zrušení nahrazování nákladů výkonu trestu odsouzenými.

V debatě o hrazení nákladů výkonu trestu nelze vynechat problematiku zaměstnanosti a mzdy v zemi, zejména jeho minimální mzdy. Vzhledem k omezenému rozsahu práce bude proto tato otázka jen přibližně zmíněna. Uvedu alespoň několik úvah týkajících se zaměstnanosti v ČR, pro bližší posouzení problematiky odkazuji na literaturu zabývající se touto problematikou.⁴ Zaměstnanost v zemi činila v letech 2009-2012 60 %, což se ale po úvodu v zemi zahrnutých v evidenci zaměstnávání, kde jsou přibližně tři čtvrtiny v zemi. Průměrná hrubá měsíční mzda v zemi se v tom období pohybovala lehce nad úrovní 3 500 Kč měsíčně.⁵

¹ RAWLINGS, Nate. Welcome to Prison. Will You Be Paying Cash or Credit? [online] 21. srpna 2013 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na <http://nation.time.com/2013/08/21/welcome-to-prison-will-you-be-paying-cash-or-credit/>.

² NOVOTNÝ, Oto. *O trestu a vězeňství*. Praha: Academia, 1969, str. 163.

³ EISEN, Lauren-Brooke, Tennessee Inmates Must 'Pay-to-Stay'. [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na <http://www.brennancenter.org/blog/tennessee-inmates-pay-stay>.

⁴ MIŠOVSKÁ, Anna. *Zaměstnávání v zemědělství osob v České republice: rigorózní práce*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013.

⁵ Statistická ročenka ČR 2013, sekce 27.14 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupná na <http://www.czso.cz>.

Ve své práci se budu nejdříve v novat situaci v R, poté lidskoprávním a mezinárodním dokumentem, zákoním porovnáním poplatků napří Evropou. Jako příloha k práci je pak uveden popis poplatků ve vězení týkající se Spojených států amerických, které se plně nevztahuje k debatě vedené napří zemí Rady Evropy ani k tématu tak, jak bylo vymezeno v souladu. Protože ale nabízím která zajímavá srovnání a vývoj, uvádím je jako *obiter dictum* ke své práci.⁶

2. SITUACE V ČR

Ve své práci bych se chtěl zabývat vybranými náklady trestního řízení, tak, jak jsou vyjmenovány v § 152 odst. 1 písm. a), c) a d) trestního řádu (dále jen TR), tedy náklady spojenými s výkonem vazby, s využitím elektronického kontrolního systému při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody a s výkonem trestu odnětí svobody a domácího vězení. Důvod výberu je jednoduchý – vztahuje se k výkonu samotných trestů, nikoli k nákladům trestního řízení, tedy nákladům obhajoby a paušální částky, podle § 152 odst. 1 písm. b) a e). V textu budu vynechávat při popisování nákladů z důvodu zkrácení textu slova „spojené s“, tedy například namísto „náklady spojené s výkonem vazby“ „náklady výkonu vazby“. Tyto poplatky nebudou také rozebrány ve své celistvosti vzhledem k rozsahu práce, pozornost bude věnována zejména problematickým úpravám a nejdůležitějším ustanovením.⁷

2. 1. Náklady nákladů výkonu trestu odnětí svobody

„Úhradu nákladů spojených s výkonem trestu odnětí svobody upravuje zákon o výkonu trestu odnětí svobody“ stanoví § 152 odst. 4 TR a plně tak odkazuje na speciální zákon. Ten tuto problematiku upravuje zejména v § 35 a 36. Přední znění § 35 bylo několikrát novelizováno, nejvýznamnější novelizací byl zákon č. 52/2004 Sb., který zavedl do zákona kategorii vězňů, kteří jsou osvobozeni od povinnosti hradit náklady, která je vázána primárně na příjem z pracovní činnosti, důchodu, výsluhového příspěvku nebo na jiný příjem peněz na veřejné ústředně. Zavedení této kategorie, která byla předtím pouze zčásti upravena ve vyhlášce č. 10/2000 Sb., učinilo krok blíže ke spravedlnosti systému, zejména protože osvobodilo vězně, kteří nebyli nezávině zaviněni do práce – v takovém případě se jim jen tvořil dluh,

⁶ Z teoretického hlediska je potřeba odkázat zejména na diskusi Point/Counterpoint in Correctional Today, srpen 2003, str. 22-23 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na:

<<http://www.aca.org/publications/ctarchivespdf/aug03/pnt-counter.pdf>>.

⁷ Pro kompletní rozbor ustanovení náhrad a pohled judikatury je možno použít například komentář ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 1834-1847 a 1856-1862.

který nemohli splácet. Podobně nespravedlivé by bylo, aby musely hradit náklady nemocné osoby na léčbu i ti, kteří trest do sebe nevykonávají (např. z důvodu útlaku), proto byly tyto osoby také osvobozeny od povinnosti hradit náklady. Osoby mladší osmnácti let byly osvobozeny nejspíše z důvodu zabránění zadlužení a poskytnutí možnosti nového začátku, osoby zařazené do vzdělávacího nebo terapeutického programu v určeném hodinovém rozsahu pak nejspíše z důvodu, aby byli spíše nakloněni tyto programy absolvovat, v opačném případě by jim totiž vznikal dluh. Důvodová zpráva však ke skutečným důvodům mlčí. Posun tímto směrem nelze hodnotit jinak než pozitivně.

Způsob hrazení nákladů stanoví vyhláška č. 10/2000 Sb., která zároveň stanovuje výši nákladů. Již v úvodu vyhlášky je chyba – mezi zákonnými delegačními ustanoveními chybí § 35 odst. 1, dle kterého výši nákladů výkonu trestu a podrobnosti její úhrady stanoví ministerstvo vyhláškou. Velmi zjednodušen lze výši nákladů trestu popsat tak, že denní sazba činí buďto 50 Kč/den, pokud odsouzený odmítl pracovat nebo bez důvodu do práce nenastoupil (§ 8 odst. 3 vyhlášky), 32 % zisté odměny, pokud odsouzený pracuje (§ 3 odst. 2 vyhlášky) nebo 40 % z důchodu, výsluhového příspěvku nebo peněz přijatých na účet odsouzeného ve věznicích za uplynulý měsíc (§ 8). Vždy ale tato částka, byť v kombinaci, nemůže přesáhnout 1500 Kč/měsíc (§ 8 odst. 4).

V zákoně o výkonu trestu odnětí svobody je v § 35 používáno spojení „náklady výkonu trestu“ a v § 36 „další náklady spojené s výkonem trestu“, zatímco trestní řád používá vždy spojení „náklady spojené s výkonem“. Toto slovickeání je potřeba rozlišit zejména z pojmosloví, které stanoví vyhláška č. 10/2000 Sb., která pro náhradu výkonu vazby používá „náklady spojené s výkonem“ v souladu s § 152 odst. 2 TŘ, který obsahuje delegaci. Pro náhradu výkonu trestu pak vyhláška používá zásadní termínu „náhrady výkonu trestu“, čímž odkazuje na § 35 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a dle mého názoru tím vylučuje, aby se podle vyhlášky řídily též další náhrady podle § 36. Tento zdánlivě banální terminologický rozpor by mohl mít v opačném výkladu zásadní dopad na výši placených náhrad, které jsou ve vyhlášce zastropovány (např. § 3 odst. 1 a § 1 odst. 3 vyhlášky).

V § 36 zákona o výkonu trestu odnětí svobody jsou stanoveny další náklady, které je vze povinen nahradit. Jsou jimi podle odst. 1 písm.

- a) Náklady na odeslání nepředaných v cí nebo balíků, které nemohou být podle § 24 předány odsouzenému. Ty mohou být například v cí, které odporují účelu výkonu trestu nebo které není dovoleno mít u sebe i balíček, na jehož přijetí nemá odsouzený nárok (právo má na jeden balíček za šest měsíců). Toto ustanovení odporuje zdravému rozumu. Skutečnost, že přijde balíček, na který nemá odsouzená osoba nárok, nemůže

znamenat, že za jeho zprávné odeslání bude muset zaplatit. Ad absurdum si lze představit situaci, kdy by nepřátelé odsouzeného posílali balíky s cihlami, které by mu nemohly být předány, a na jeho náklad by byly posílány zprávy. Za chybu jiného nemohl být odsouzený trestán, by je to tak pro Vězeňskou službu výhodné.

- b) Náklady na zdravotní služby, které jsou nadstandardně poskytovány podle § 28 odst. 2 písm. k) a na regulaci poplatky. Toto ustanovení není z mého pohledu problematické, jediným problémem by mohly být vysoké regulaci poplatky v souvislosti, pokud by vězeň nemohl pracovat a tak tento dluh uhradit. V takovém případě by zde měla existovat možnost mu placení poplatků prominouta.
- c) Náklady na vyšetření ke zjištění, zda užil návykovou látku, v případě, že se prokáže přítomnost návykové látky. Toto ustanovení je zvláštní – přenáší náklady státu na proviněného. Toto řešení není korektní. Obecné náklady na zjištění protiprávního jednání nese státní orgán, nikoli ten, kdo zákon porušil. Za porušení pak následuje trest, který je sankcí, náklady se ale běžně neplatí. I v tomto případě při pozitivním výsledku testování následují kázeňská opatření a není proto důvod, aby byly placeny tyto lehce obskurní konkrétní náklady.

V roce 2012 Vězeňská služba ČR vybrala od odsouzených ve výkonu necelých 26 milionů Kč, nevyhozené pohledávky od 9915 vězňů činily k 31. 12. 2012 66 milionů Kč, úspěšnost vymáhání tak byla 39%. Oproti tomu pohledávky od propuštěných osob jsou v celkové výši 350 milionů Kč, od 34 678 osob, úhrady pohledávek za rok 2012 činily necelých 10 milionů Kč, tedy úspěšnost vymáhání byla 3%.⁸

Detailní studie hospodaření v zničené Kuim ukazují, že na celkovém rozpočtu v zničené se náhrady výkonu trestu odnětí svobody podílejí dvěma procenty, téměř miliony z ročního rozpočtu 150 milionů Kč. Dle studie žádný vězeň v letech 2011 a 2012 neplatil maximální částku 1500 Kč, tedy žádný vězeň nebere měsíčně více než 4867 Kč. Zajímavější analýza se ale týká vymáhání nákladů po propuštění. Dle autorky se po vyšetření nákladů spojených s exekucemi řízeními a upomínáním splátek propuštěných vězňů dojde k závěru, že toto jednání není rentabilní.⁹ Autorka zároveň propojuje, že pokud by všichni vězňové platili za

⁸ Statistická ročenka Vězeňské služby ČR 2012 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupná na:

<http://vscr.cz/client_data/1/user_files/19/file/spr%C3%A1vn%C3%AD/statistiky/Statistick%C3%A9%20ro%C4%8Denky/Ro%C4%8Denka%202012.pdf>.

⁹ MIŠOVSKÁ, Anna. *Zaměňování v zničených osob v České republice: rigorózní práce*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013, str. 50.

výkon trestu 1500 Kč měsíčně, a již z odměny za práci část z důchodu, v tu chvíli by se v zni podíleli na nákladech výkonu ve výši osmi procent, tedy čtyřnásobně více než dnes.¹⁰

Dvma způsoby lze přikročit k neuplatnění nároku V ze skou službou. Prvním je podle § 35 odst. 3 zákona o výkonu trestu odnětí svobody možnost upustit od vymáhání nákladů v případě smrti, předání do ciziny či vyhoštění, a pokud je zřejmé, že by bylo neúspěšné. Druhou možností je podle § 35 odst. 4 prominutí dluhu zcela či zčásti, pokud to odvodí újí tíživé sociální poměry odsouzeného. Toto ustanovení má zamezit v případě, kdy by byly vymáhány náklady výkonu trestu odnětí svobody a bylo by tím zamezeno reintegraci.¹¹

Prominutí se dle na žádost. Na svých stránkách VS R¹² mylně udává, že při žádosti o prominutí dluhu se musí uhradit poplatek 400 Kč podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, čímž pravděpodobně myslí Položku 1 bod 1. písm. d) Přílohy zmíněného zákona, „povolení poskytnutí daní, zálohy na daň nebo cla a nebo o povolení jejich zaplacení ve splátkách“. Je zřejmé, že náklady výkonu trestu odnětí svobody nejsou ani daní ani clem a proto interpretace V ze ské služby R z poloviny roku 2013 je mylná a dezinformuje potenciální žadatele. Teoretický požadavek zaplacení poplatku, když osoba žádá o prominutí dluhu, je iracionální sám o sobě.

V blízké budoucnosti se může stát, že pro v zni se naskytne nová forma oddlužení, do které by logicky spadaly i náklady výkonu, jak představuje plány Ministerstva spravedlnosti R a náměstka Pavla Šterna Lidové noviny.¹³

2. 2. Náhrady nákladů výkonu vazby

Samotný termín „náklady spojené s výkonem vazby“ je odlišně upraven ve dvou zákonech bez jejich odlišného označení. Je tedy potřebné rozlišovat náklady výkonu vazby ve smyslu trestního řádu a zákona o výkonu vazby. V druhém případě se podle § 21a zákona o výkonu vazby náklady myslí náklady na odeslání nepředaných v cí, na zdravotní služby a regulační poplatky, zvýšené náklady na stěžení, dopravu a předvedení a náklady na zjištění užití

¹⁰ MIŠOVSKÁ, Anna. *Zaměstnávání v zniých osob v České republice: rigorózní práce*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013, str. 51.

¹¹ Existuje upesující vnitřní předpis V ze ské služby, který stanoví základní principy prominutí dluhu, ten ale pes opakované urgencye nebyl V ze skou službou autorovi zaslán.

¹² Nejast ji kladené otázky z ekonomické oblasti, Lze požádat o prominutí dluhu? 16. 9. 2013, [online]. Dostupné na <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/nejcastejsi-dotazy-111/nejcastejsi-kladene-otazky-6092>>.

¹³ Proba ní domy: lék na recidivu. *Lidové Noviny*, 7. dubna 2014, str. 14.

návykové látky, pokud bylo zjištěno pozitivně. Tyto případy jsou obdobné těm, které jsou rozbrány v předchozí podkapitole v nované náklad m výkonu trestu odnětí svobody, nebudou zde tedy opět rozbrány. Rozhodnutí v tomto případě iní podle § 21a zákona o výkonu vazby editel v znice a případná stížnost má odkladný úinek. Náklady výkonu vazby ve smyslu § 152 odst. 1 písm. a) T se myslí denní sazba p ípadající na náklady spojené s výkonem vazby podle § 152 odst. 2 T . Tato denní sazba je dle tohoto ustanovení stanovena Ministerstvem spravedlnosti obecn závazným právním p edpisem na rozdíl od náklad výkonu trestu odnětí svobody, kdy tuto delegaci provádí zákon o výkonu trestu odnětí svobody. Denní sazba je stanovena na 45 K v § 10 odst. 1 vyhlášky . 10/2000 Sb. Jedinou výjimkou podle § 10 odst. 2 zmín ěné vyhlášky, kdy se náklady nenahrazují, je doba, kdy je poskytována ústavní (nemocni ění) pé e. Podobné výjimky, které nabízí § 35 odst. 2 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a které by byly teoreticky aplikovatelné i na vazbu, jako nap . nezavin ěné neza azení do práce, vzd lávací nebo terapeutický program i ú ast na soudu v roli sv dka i poškozeného zákon o výkonu vazby neupravuje a V ze ské služb ani nenabízí možnost mírn ějšího postupu. Toto ešení je nesystémové a p íspívá k nep íznivé situaci odsouzené osoby, která strávila ur itý as ve vazb , kde nap . nemohla pracovat a brát užítky ze své práce, pomocí kterých by mohla splatit náklady výkonu vazby. ešením by tedy bylo sjednotit podmínky výjimek z nahrazení náklad . Sjednotit by si zasloužila i výše denní sazby, která iní ve vazb 45 K (§10 odst. 1 vyhlášky), ale ve výkonu trestu odnětí svobody 50 K (§ 8 odst. 3 vyhlášky), by s r znými výjimkami vztahujícími se k výši mzdy.

O povinnosti uhradit náklady výkonu vazby ve smyslu trestního ádu rozhodne podle § 155 odst. 1 T po právní moci rozsudku p edseda senátu soudu prvního stupn . Podle § 11 odst. 1 vyhlášky . 10/2000 Sb. editel v znice vydá po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí o výši náklad vazby. Toto ustanovení je nejspíš nezákonné, protože zákon tuto pravomoc nedeleguje, naopak dle mého názoru p edpokládá, že soud rozhodne i o výši náklad . Delegation, ze které vyhláška vychází, je stanovena v § 152 odst. 2 T , dle které Ministerstvo spravedlnosti stanoví „denní sazbu (...) a zp sob úhrady t chto náklad “. Za stanovení zp sobu úhrady se rozhodn ěnem že myslet stanovení výše této úhrady v konkrétním p ípadu. Proti rozhodnutí editel v znice (které nemá oporu v zákon) lze podat stížnost, o které rozhoduje generální editel V ze ské služby. Ten je ale vázán podzákonými p edpisy a nem že postupovat v rozporu s nimi, zrušení rozhodnutí by mohl ú astník žádat ve správním soudnictví. Podle 1. 95 odst. 2 Ústavy je soudce „oprávn ěn posoudit soulad jiného právního p edpisu se zákonem“ a podle § 78 odst. 5 správního ádu „právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku (...) je v dalším ízení správní orgán vázán.“ „Znamená to

zjevné, že správní orgán pak nemůže podzákonný právní předpis, jehož rozpor s obyčejným zákonem (...) správní soud konstatoval, v dalším správním řízení použít.¹⁴ V takovém případě, kdy by soud zrušil rozhodnutí správního orgánu, musel by rozhodnout opět před senátem prvního stupně podle § 155 odst. 1 T. s., který rozhodl o povinnosti – v tomto případě by rozhodl navíc o výši. Dikce ustanovení („rozhodne po právní moci rozsudku“) umožňuje opakované rozhodnutí, by nebylo zjevným úmyslem zákonodárce. Řešením tohoto problému je prosté – o výši povinnosti by měl rozhodovat soud a § 11 vyhlášky by měl být změněn.

2.3. Náhrady nákladů trestu domácího vězení a nákladů spojených s využitím elektronického kontrolního systému při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

Dalšími náklady trestního řízení, které jsou vyjmenovány v § 152 odst. 1 písm. c) a d) T. s. jsou náklady spojené s využitím elektronického kontrolního systému při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody a s výkonem trestu domácího vězení. Rozhodování o nich je upraveno v § 155 odst. 2 a 3 T. s. O nákladech spojených s trestem domácího vězení rozhodne před senátem soudu prvního stupně po výkonu trestu nebo jeho části.

Bylo zde tedy zvoleno jiné řešení než v případě trestu odnětí svobody, přičemž tato nekonceptnost nemá opodstatnění. Kontroluje-li výkon trestu domácího vězení Probační a mediační služba podle § 334b T. s., není rozumného důvodu, aby její postavení bylo v případě rozhodování o nákladech upraveno odlišně od postavení Vězeňské služby v případě trestu odnětí svobody. Bylo by tedy namísto úpravy sjednotit, což by mohlo znamenat přiznat právo rozhodovat o nákladech Probační a mediační službě. Zejména v situaci, kdy provádí vyhláška č. 458/2009 Sb., kterou se stanoví denní sazba připadající na náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení a způsob úhrady, v § 1 jednoznačně uvádí, že denní sazba nákladů výkonu trestu domácího vězení činí 50 Kč za každý den trestu, ve kterém odsouzený alespoň zčásti vykonával trest domácího vězení. Dle této vyhlášky je aktivní soud, který eš náklady, vyzývá odsouzeného, nezaplacené pohledávky vymáhá a v případě, že po vykonání trestu v délce nejmén jednoho měsíce rozhodovat o náhradě nákladů.

Problémem je již samotné paušální stanovení nákladů výkonu trestu domácího vězení ve výši 50 Kč /kalendářní den. Rozhodnutí tato částka činí 18 250 Kč a je potřeba zamyslet se nad jejím smyslem. Takto mechanicky a paušálně stanovená částka vypovídá spíše o povaze dodatečného peněžitého trestu, pro který není žádný důvod. V případě nákladů vazby i trestu

¹⁴ SLÁDEK, EK, V., MIKULE, V., SYLLOVÁ, J. *Ústava České republiky*. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 782.

odn tí svobody lze argumentovat, že náklady platí ubytování, stravné a další „služby klient m“. V p ípad domácího v zení však žádné podobné „protislužby“ za sv j poplatek odsouzený nedostává. Není namíst p irovnávat situaci domácího v zení k trestu odn tí svobody, ale spíše k situaci, kdy správní orgán zjistí porušení práva, tuto situaci eší, provádí kontroly, návštěvy provozoven a dohled nad nimi. Náklady tohoto jednání, které nastává v n kterých p ípadech po porušení práva, však rušitel není povinen platit – považuje se samoz ejmé, že tyto náklady nese stát. P ípad náklad trestu domácího v zení je obdobný. Zvláštní je, že náklady na zajišt ní a kontroly trestu obecn prosp šných prací, se nehradí, by jejich zajišt ní a kontrolu provád jí také zam stnanci Proba ní a media ní služby. I samotná ástka 50 K je vcelku vysoká, pro odsouzené s podpr m rným platem m že být výrazn omezující. Zajímavé je, že samotná ástka m že nakonec uhradit náklady Proba ní a media ní služby, i je dokonce p eplatit. Pro zjednodušení p edpokládejme, že v Proba ní a media ní služb jsou n kte í pracovníci vyhrazeni na kontrolu osob v domácím v zení a že tito pracovníci mají na starost pr m rný po et klient Proba ní a media ní služby. Ten, dle vyjád ení bývalého editele Proba ní a media ní služby Pavla Šterna inil koncem roku 2012 80 klient .¹⁵ Po et klient na jednoho pracovníka (80) * dávka, která má zaplatit náklady, (50 K) * po et dn v roce (365) / po tem m sícem v roce (12) dává p íjmy Proba ní a media ní služby na jednoho pracovníka na m síc, tedy $80 \cdot 50 \cdot 365 / 12 = 121\,667$ K , na rok 1 460 000 K . Rozpo et Proba ní a media ní služby na rok 2013 byl 192 766 000 K , k 1. 12. 2013 zam stnávala 431 pracovník ,¹⁶ rozpo et na jednoho pracovníka byl tedy 447 252 K /rok. M žeme tedy konstatovat, že pouze za p edpokladu, že pracovník Proba ní a media ní služby v nuje 3,3x více asu a náklad klient m s trestem domácího v zení než ostatním klient m, jsou náklady trestu domácího v zení opodstatn é. V opa ném p ípad (který je dle mne pravd podobn jší) jsou placené náklady trestu domácího v zení vyšší, než skute né náklady a odsouzení k trestu domácího v zení tak dotují stát svými poplatky. Nad rámec výše uvedeného abstraktního hodnocení Proba ní a media ní služba uvádí, že náklady na výkon alternativního trestu jednoho odsouzeného v roce 2013 inilo 24 K /den.¹⁷ Je zde z ejmá

¹⁵ JURKOVÁ, Marcela. *Nebudeme žádat o víc lidí, zvládneme to, íká editel proba ní a media ní služby* [online]. iHNed.cz, 16. listopadu 2012 [cit 15. dubna 2014]. Dostupné na <<http://zpravy.ihned.cz/c1-58577150-nebudu-zadat-o-vic-lidi-zvladneme-to-rika-reditel-probacni-a-mediacni-sluzby>>.

¹⁶ Data jsou dostupná na <<http://www.pmscr.cz>>, sekce Rozbor hospoda ení za rok 2013, kapitola 5 a Rozpo et p id lený pro rok 2013.

¹⁷ Rozbor hospoda ení Proba ní a media ní služby za rok 2013 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na <https://www.pmscr.cz/download/106_Rozbor_hospodareni_PMS_2013.pdf>, str. 21.

disproporce mezi – a již abstraktním výpočtem i údajem Proba ní a media ní služby – náklady Proba ní a media ní služby a placenými náklady, které jsou výrazně vyšší. Disproporce je i mezi náklady výkonu vazby, které činí 45 Kč (§ 10 odst. 1 vyhlášky č. 10/2000 Sb.) a náklady trestu domácího vězení, které činí 50 Kč, což lze označit pouze za nesystémovou zvláštnost.

Náklady spojené s využitím elektronického kontrolního systému při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody se neodlišují příliš od nákladů trestu odnětí svobody. Dle § 155 odst. 3 Trestního zákoníku o nich rozhodne předseda senátu, která odsouzeného z výkonu trestu odnětí svobody propustil. Toto ustanovení je však nedokonalé, jelikož nestanoví, kdy má být rozhodnuto – zda při rozhodnutí o propuštění, nebo hned po jeho vykonání. Dle některých autorů¹⁸ soud rozhodne po ukončení elektronického monitoringu odsouzeného, toto však přímo ze zákona nevyplývá, je však možné, že vyjadřuje názor praxe. Podle tohoto ustanovení se „případně použijí zvláštní právní předpisy upravující náhrady nákladů spojené s výkonem trestu domácího vězení a způsob úhrady“, tedy již zmíněné vyhlášky č. 458/2009 Sb. Toto ustanovení není vhodně koncipováno, mělo by být vyškrtnuto slovo „zvláštní“, v tu chvíli by se případně použilo ustanovení § 155 odst. 2 Trestního zákoníku a okamžik rozhodnutí by byl jasně definován. Z případnosti použití lze dovodit, že výše nákladů by byla obdobná, tedy 50 Kč/kalendářní den. Námitky vznesené vůči nákladům trestu domácího vězení se obdobně aplikují i na náklady spojené s využitím elektronického kontrolního systému při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Při testovacím provozu elektronického monitoringu činily celkové náklady na jednoho odsouzeného 283 Kč/den,¹⁹ by je rozumné předpokládat, že tyto náklady s navýšením po tu klientů a s nákupem zařízení, nikoli jejich pronájem, ještě výrazně poklesnou.

Proti rozhodnutím podle § 155 odst. 2 a 3 lze podat stížnost podle § 155 odst. 6 Trestního zákoníku, která má odkladný účinek.

Vzhledem k výše uvedeným argumentům, zejména nesystémovosti, neexistenci protislužeb a nepřiměřené výši považují za nejvhodnější a nejspravedlivější řešení zrušení nákladů trestu domácího vězení a nákladů spojených s využitím elektronického kontrolního systému při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

¹⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I, II, III. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 1841.

¹⁹ MIŠOVSKÁ, Anna. *Zaměstnávání v zraněných osob v České republice: rigorózní práce*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013, str. 65.

3. LIDSKOPRÁVNÍ DOKUMENTY

3.1. Výbor proti mučení

K otázce nákladů placených v zemi v České republice se na mezinárodní scéně dlouhodobě vyjadřuje Výbor OSN proti mučení, který je ustanoven na základě Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému i ponižujícímu zacházení nebo trestání, která byla vyhlášena pod č. 143/1988 Sb. V posledních deseti letech se podobně jako jeho rétorika zpěsňuje. Ve svých doporučeních vydaných na základě této pravidelné zprávy (č. j. CAT/C/CR/32/2) z 3. června 2004 výbor v bodě 6 (i) doporučil: „Znovu zvážit ustanovení, dle kterých jsou v zemi povinni hradit část svých nákladů s cílem tyto náklady úplně zrušit.“ Česká republika i na tuto kritiku zatím nereagovala a na které změny provedla, nicméně uvedla, že se neuvažuje o další redukci úhrad výkonu trestu ani o plošném zrušení této povinnosti, by Zmocněnec vlády pro lidská práva i Veřejný ochránce práv by celý systém chtěl revidovat a případně úplně zrušit.²⁰ Vláda ČR se tomuto tématu opětovně koncem roku 2009, když informovala pomocí spojené čtvrté a páté periodické zprávy o několika změnách v legislativě, připomněla, že „v současné době ministerstvo spravedlnosti neuvažuje o případném dalším redukování úhrad nákladů výkonu trestu ani o plošném zrušení této povinnosti.“²¹ Výbor proti mučení v roce 2012 posoudil předloženou čtvrtou a pátou spojenou zprávu a vyjádřil se již výrazně jednoznačně: „Výbor je znepokojen pokračující politikou ukládání povinnosti hradit až 32 procent nákladů výkonu trestu odnětí svobody určitým kategoriím v zemi. (...) Výbor doporučuje smluvní straně okamžitě ukončit politiku ukládání povinnosti hradit náklady výkonu trestu odnětí svobody určitým kategoriím v zemi.“²² Rétorika výboru se zřejmě velmi zdáznivě a je otázkou, zda by v případném soudním řízení nemohla být použita jako argumentace základ, že Česká republika v nich kterých případech porušuje Úmluvu OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému i ponižujícímu zacházení a zda by tedy ta neměla být použita přednostně před zákonem, čímž by se docílilo nemožnosti ukládání povinnosti v zemi hradit náklady výkonu trestu odnětí svobody.

²⁰ Doplnění vyjádření České republiky k těmto doporučením Výboru proti mučení – kontrolního orgánu Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému i ponižujícímu zacházení nebo trestání, Schválené vládou České republiky usnesením vlády ze dne 12. března 2007, č. 224, bod 3.3.

²¹ čtvrtá a pátá periodická zpráva o opatřeních přijatých k plnění závazků podle Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému i ponižujícímu zacházení nebo trestání za období 2001 – 2009, kterou vláda zprávu schválila usnesením ze dne 21. prosince 2009, č. 1581, bod 166.

²² Závěrečná doporučení Výboru OSN proti mučení k 4. a 4. periodické zprávě, přijatá na zasedání Výboru s č. j. CAT/C/SR.1087, bod 10.

3.2. Zprávy o stavu lidských práv v České republice

Zprávy o stavu lidských práv v České republice jsou vypracovávány Radou vlády pro lidská práva periodicky od roku 1998. Z toho se otázce nákladů výkonu trestu v novaly zprávy v letech 1999-2005 a 2011-2012.²³ Z těchto starších, které se kriticky vyjadřují k této oblasti, patří zejména zprávy z roku 2004 a 2005. Obdobně jako zpráva z roku 2004 i zpráva z roku 2011 kritizuje povinnost hradit náklady výkonu trestu a vazby z pohledu ztížení reintegrace do společnosti a souasně nevymahatelnosti. Zpráva z roku 2012 z části kopíruje zprávu z roku 2011, změní aktuální názor Výboru OSN proti mučení, a dochází k podobným závěrům – tedy ke zrušení této povinnosti.

3.3. Evropský soud pro lidská práva (ESLP)

Krátkou zmínku zasluží Evropská evropská pravidla,²⁴ které mají dle ESLP zvláštní postavení. By jsou svojí povahou doporučením, soft-law, ESLP z nich vyvozuje obecné principy, kterým – by nejsou právně závazné vůči členským státům – přikládá velkou váhu.²⁵ Stanoví-li tedy Evropská evropská pravidla určité principy, ESLP se jimi bude nejspíše řídit, pokud bude mít alespoň minimální podklad v Evropské úmluvě.

Evropská evropská pravidla se k otázce nákladů přímo nevyjadřují, oproti například právu na spravedlivou odměnu za práci (bod 26.10). Nicméně dle bodu 105.5 „část výdělku odsouzených v zločiny nebo úspory z výdělku mohou být použity pro účely odškodnění, pokud to nařídí soud a pokud s tím daný evropský souhlasí.“ Lze říct že *a contrario*, pokud se upravuje oblast výdělku a nakládání s ním, pak jiné nakládání než povolené je v rozporu s právem odsouzeného na spravedlivou odměnu. Tato interpretace nicméně není jednoznačná a je otázkou, zda v tomto případě není původem myšlenky.

²³ Zpráva z roku 1999 v bodu 3.1.11., z roku 2000 v bodu 3.3.2., z roku 2001 v bodu 4.2.1., z roku 2002 v bodu 4.2.1., z roku 2003 v bodu 4.1.2., z roku 2004 v bodu 4.1.4., z roku 2005 v bodu 3.1.3., z roku 2011 v bodu 3.3.4., z roku 2012 v bodu 3.1. [online, cit. 9. dubna 2014]. Dostupné na webu Vlády ČR <<http://www.vlada.cz>>, sekce pracovní a poradní orgány, Lidská práva, Dokumenty, Zprávy: Lidská práva ČR.

²⁴ Doporučení Rec (2006)2 Výboru ministrů členských států Rady Evropy.

²⁵ GÜLAY ÇETİN c. TURQUIE, rozsudek, 5. 3. 20013, 44084/10, § 130.

4. POROVNÁNÍ SE ZEMĚMI RADY EVROPY

4.1. Slovensko

Slovenská úprava je v mnohém podobná úpravě české, v trestním řádu, zákonu č. 301/2005 Z.z., § 555 jsou vyjmenovány náhrady, mezi kterými jsou i náklady výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Podle zákona o výkonu trestu odnětí svobody č. 475/2005 Z.z. se z pracovní odměny (§ 45) odvádí 55 % z částky nepřesahující částku životního minima, která na měsíc činí 198,09 euro,²⁶ z částky toto přesahující pak hradí 20 %. To platí pro odsouzené bez vyživovací povinnosti, pro ty s vyživovací povinností jsou obě hodnoty procent sníženy každá o 10 %. Odsouzení osvobození od placení nákladů jsou vymezeni podobně jako v české úpravě, tedy zejména ti, kteří jsou nezavině nezaměstnaní, mladiství a ti za azyl do vzdávání. U placení nákladů výkonu trestu se používá i slovo zavině, je tedy jasná návaznost na mentální postoj odsouzeného, samotný náklad se definuje jako jedna třetina životního minima (§ 91), tedy necelých pět euro. Zákon se drží podobně jako ten český nevhodných konstrukcí specifických poplatků, mezi které patří i případ pozitivního toxikologického vyšetření, ale přidává k nim navíc zvýšené náklady výkonu trestu, které „vynaložil ústav alebo Policajný zbor pri pátraní po ňom a pri jeho predvedení, ak a) ušiel, b) nedovolené sa vzdialil z nestráženeho pracoviska alebo otvoreného oddelenia, c) sa bezdôvodne v ňas nevrátil.“ (§ 92 odst. 3) Tato konstrukce je nelogická, v rámci stejného principu by se mělo platit například za vyhlášení pátrání a všechny náklady s ním spojeného u „býdných“ pachatelů. Slovenská úprava oproti tomu lépe reflektuje skutečnost, že mnohé náklady jsou nevyhnutelné po propuštění, pro což dává větší možnost upustit od vymáhání nákladů spojené s výkonem trestu odnětí svobody (§ 93). Nicméně některé koncepce jsou odlišné. Zatímco česká úprava definuje částku, kterou v žádném případě nejvíce srazit procentuálně, slovenská úprava definuje částku, kterou nesmí srazit – tou je 60 % z životního minima v případě zaměstnání, 100 % v případě zejména starobního důchodu. Naopak pokud istá mzda nepřesahuje 150 % životního minima, pak se vše přesahující tuto částku srazí bez omezení, například na jiné dluhy.²⁷

²⁶ §2 písm. a) zákona o životním minimu č. 601/2003 Z.z.

²⁷ § 1 odst. 1, § 2a odst. 1 a § 3 nařízení vlády o rozsahu srážek ze mzdy při výkonu rozhodnutí č. 268/2006 Z.z.

4.2. Státy Rady Evropy²⁸

Německé pojetí zakládá na předpokladu, že v zemi, kde jsou slušná placení, se musí logicky podílet na hrazení nákladů výkonu trestu, mezi které se počítá pouze strava a ubytování, nikoli další náklady, například platy zaměstnanců ap. „Ničmén práce ve vězení je odměňována procenty průměrné mzdy mimo vězení, zákonodárce se rozhodl odpustit principiálně jakékoli placení nákladů v zemi. V roce 2001 byly veřejné mzdy zvýšeny procentem průměrné mzdy mimo vězení. Především vyjádřená myšlenka však stále platí a pravidlem tedy je, že v zemi se nepodílejí na hrazení nákladů výkonu trestu (§ 50 Všeobecného zákona).“ Platit tedy musí pouze ti, kteří mají příjem – pracovní i jiný, například důchod – zvenku i zaviněni nepracují, a již odmítají práci nebo jsou odvozeny na samotce. Poslední zmíněná kategorie má charakter sankce, ta však není aplikována, pokud by to mohlo ohrozit reintegrace do společnosti. Dále se hradí zubní protézy a náklady na udržování vlastního oblečení. Ti federální státy mají navíc vlastní zákony týkající se veřejnosti, které upravují další specifické oblasti náhrady nákladů.²⁹

V Rakousku se pracovní odměna odvozuje (byť přitom lehce snižuje) z úrovně platu pracovníku v železářském průmyslu. Z této odměny se pak odvádí 75 % hrubé mzdy na úhradu nákladů vynucení trestu. Pokud nemohou bez zavinění pracovat, pak je jim v rozsahu maximálně 30 hodin týdně vypláceno 0,22 euro za hodinu.³⁰

Polští v zemi mají kromě pracovního výdělku právo také na „dovolenou“ v délce třinácti dnů, přičemž na tuto mají právo i ti, kteří nepracují za výdělek pro veřejnou službu. Práce je nabízena primárně těm, kteří musí platit alimenty a jejichž finanční, osobní nebo rodinná situace je složitá. Poplatky však neplatí.³¹

Švédsko na rozdíl od ostatních států nerozlišuje mezi prací odsouzených pro soukromníky, pro vnitřní práci ve vězení, údržbové práce i studiem, každý takto „zaměstnaný“ odsouzený si vydělá 6 euro za hodinu. Protože jsem v rozbořech švédského vězení ani v jiných materiálech nenašel zmínku o hrazení nákladů, domnívám se, že ve Švédsku neexistuje. Toto

²⁸ Největším zdrojem byla kniha rozebírající situace ve vybraných státech svta: Prison policy and prisoners' rights, Proceedings of the Colloquium of the IPPF, Stavern, Norway, 25-28 June 2008, Nijmegen, Wolf Legal Publishers, 2008. [online, cit. 15. dubna 2014] Dostupné na: <<http://www.internationalpenalandpenitentiaryfoundation.org/Site/commun/contributions%20Stavern.htm>>

(dále jen „Colloquium“). U jednotlivých zemí je v případě jediného zdroje tento zdroj uváděn na konci odstavce.

²⁹ BOETTICHER, Axel, FEEST, Johannes. German criminal and prison policy In Colloquium str. 373-4.

³⁰ GRATZ, Wolfgang. The enforcement of deprivation of liberty in Austria, In Colloquium str. 226-7.

³¹ POMIANKIEWICZ, Jacek. The Polish penitentiary system, In Colloquium str. 514.

své tvrzení zakládám i na skutečnosti, že jedním z primárních cílů českého zákonodárství je bojovat proti negativním vlivům uvěznění.³²

Ve Finsku jsou tři skupiny vězňů rozdělené podle příjmů. Přibližně čtvrtina vězňů pracuje za mzdu, která sahá od 3,7 do 7,3 euro v závislosti na pracovišti, z nichž v zemi platí daně a příspěvají na jídlo a údržbu věznic. Přidávají na aktivitách, například vzdělání i v některých pracích, v zemi dostávají 0,7 euro za hodinu, pokud se jim nemohou účastnit, například z důvodu transportu i nemoci, pak obdrží 0,3 euro za takovou hodinu. Byť jsou povinni pracovat, při nedodržování nejsou nijak disciplinárně sankcionovány.³³

Ve Velké Británii v zemi nejsou povinni platit náklady výkonu trestu odnětí svobody, od roku 2011 byla ale zavedená novinka, když byl implementován Prisoners' Earnings Act 1996. Podle něj v zemi, kteří pracují mimo věznici a vydělají více než £20 týdně poté, co zaplatili daně z příjmu, pojištění, platby z příkazu soudu a alimony, budou odvádět 40 % z platu převyšujícího £20 do fondu pomoci obětem.³⁴ Za období října 2011 – března 2012 část svého platu odvedlo 602 vězňů (z celkového počtu britských vězňů cca 87 000³⁵) do fondu pomoci obětem £383,724.³⁶

Španělská úprava je specifická v tom, že neumožňuje placení nákladů vyplývá přímo z Ústavy³⁷, která ve svém článku 25 specifikuje, že „trest odnětí svobody (...) směřuje k reedukaci a reintegraci do společnosti a nemůže spočívat v nucených pracích. (...) Odsouzený má vždy právo na práci za odměnu a požitky vyplývající ze sociálního pojištění, stejně tak jako na přístup ke kultuře a na celistvý vývoj své osobnosti.“ Toto plně respektuje i organický zákon Obecné vězeňství, který dokonce ve svém § 35 stanoví právo odsouzených na dávky v nezaměstnanosti, pokud jim nebyla nabídnuta práce po 15 dnech a za splnění dalších podmínek.³⁸

³² LINDSTRÖM, Peter, LEIJONRAM, Eric. The Swedish prison system, In Colloquium str. 564, 566, 567.

³³ Prison policy, prison regime and prisoners' rights in Finland, str. 332.

³⁴ Instruction for Prisoners' Earnings Act 1996 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <<http://www.justice.gov.uk/downloads/offenders/psipso/psi-2011/psi-48-2011-prisoners-earnings-act1996.doc>>.

³⁵ Prison Population Statistics [online], 29. červenec 2013 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <<http://www.parliament.uk/briefing-papers/SN04334.pdf>>.

³⁶ Prisoners' Earnings subject to the Prisoners' Earnings Act levy during 2011/12 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <<https://www.justice.gov.uk/downloads/statistics/mojstats/prisoners-earnings-act.pdf>>.

³⁷ Constitución Española, BOE-A-1978-31229.

³⁸ Ley Orgánica 1/1979, de 26 de septiembre, General Penitenciaria, BOE-A-1979-23708.

Italští v zni nesou část náklad výkonu trestu odní svobody, které se vztahují k jídlu a vybavení, nejvýše však 2/3 jejich skutečné hodnoty. Tyto náklady jsou v z m strhávány z platu.³⁹ Ostatní náklady jim mohou být prominuty speciální procedurou před soudem.⁴⁰

Francouzští zákonodárci přikročili k radikálnímu kroku a přímo do zákona vepsali, že „z výsledku práce v z nesmí být žádná část nijak odebrána na náklady údržby v zeského zařízení.“⁴¹

V zni v Nizozemí, neplatí žádné poplatky, by v uplynulé době probíhala o tomto diskuzi.⁴² Jejich plat je malý (0.64 euro/hodinu, možnost zvýšení editorem v znice na dvojnásobek) a v zni, kteří nemohou pracovat, protože není dostupná práce, tak dostávají 80 % z průměrného denního příjmu.⁴³

Obecně tedy můžeme říct, že vybrané země Rady Evropy (výběr byl proveden dle mě schopnosti získat o dané zemi informace) se dělí – by to není sto procentní – na dvě skupiny. První skupinou je reintegrační snahy a osoby, které se účastní různých programů, podporují i finančně, aby nebyly lákány spíše pracovat – jako Finsko, Švédsko i Rakousko –, a nevyžaduje poplatky, by v zavině nepracuje, výslovně to zmiňuje např. Francie, Německo i přeneseně Španělsko. V první skupině jsou někdy poplatky propouštěny, můžeme tyto státy označit za podskupinu, kdy jsou propouštěny v zské poplatky za předpokladu, že v z pracuje – nikoli však v případě, kdy zavině nepracuje. Druhá – esko-italsko-slovenská – vyžaduje poplatky i v těchto případech a nesnaží se pozitivně motivovat v z k ústí na programech. V české republice by tento institut, který by v z motivoval k nástupu do programu, byl rozhodně pozitivní zejména ve chvíli, kdy byl nedávno zrušen

³⁹ § 2 zákona č. 354/1975 z 26. srpence 1975, online dostupný na <<http://www.ristretti.it/areestudio/giuridici/op/opinglese.htm>>.

⁴⁰ PEROTTI, Roberto. La remissione del debito [online]. Dostupné na <<http://www.ristretti.it/areestudio/giuridici/op/opinglese.htm>>.

⁴¹ Code de procédure pénale, § 717-3, ve znění zákona č. 2009-1436 z 24. listopadu 2009, § 32. O stavu práce ve francouzských věznicích byla publikována výborná kniha: RAMBAUD, G., ROHMER, N. *Le travail en prison*. Autrement, 2010.

⁴² K zákonným ustanovením viz zákon Wet beginselen gevangeniswezen, identifikační číslo BESBWB0028596, § 26-27, novinové články např. 'Gevangene moet van kabinet zelf gaan betalen voor celstraf'[online], 22. března 2013 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <<http://www.nrc.nl/nieuws/2013/03/22/gevangene-moet-van-kabinet-zelf-gaan-betalen-voor-celstraf/>>.

⁴³ TAK, Peter J.P. Prison policy, prison regime and prisoners' rights in the Netherlands under the 1998 Penitentiary Principles Act In Colloquium, str. 478.

institut sociálního kapesného a v zni ú astníci se reintegra ních program tedy nemají žádné finan ní prost edky.

5. Záv r

Ve své práci jsem ukázal, že p ístup nap í Evropou sm ůje k zrušení poplatk ve v zení, což je i u nás dlouhodob ě reflektováno lidskoprávními aktivisty i Výborem proti mu ení OSN, který ěskou úpravu dlouhodob ě kritizuje. D vod je ěsto pragmatický – státu se toto jednání m ě vyplatit, pokud poklesne míra zadlužení propušt ěných v z ě a je d vodné se domnívat, že poklesne i míra recidivy. V tomto p ípad ě by ale musely být provedeny výzkumy podobné zahrani ěním.

Sm rem k zabrán ěni recidivy sm ůje i další p ístup dnes již aplikovaný v tšinou zkoumaných stát ě: V z ě m se za jejich ú ast na rehabilita ních programech platí, hodinová sazba je v Evrop ě obecn ě nízká, až na výjimky, takže je pro v zn ě stále výhodn ější jít do práce. V zni tak nejsou nuceni chodit do práce, aby si vyd lali ur ité p ílešení k životu ve v zení a zárove ě je to motivuje ú astnit se program ě. Povzbuzení v ú asti na programech ve v znicích je aktuálním cílem reformy v ze ství nového generálního ěditele V ze ské služby

R Pavla Ondráška⁴⁴ a toto opat ění by bylo i v souladu se základním ú elem výkonu trestu odn tí svobody, kterým je „p sobit na odsouzené tak, aby snižovali nebezpe ěí recidivy svého kriminálního chování“⁴⁵ Konkrétní ěšení by mohlo spo ívat nap ě. ve stanovení nízké hodinové sazby, nap ě. 10 K /hodinu, a v z ě m, kte í se práce i program ě ú astnit nemohou nap ě. 5 K /hodinu, druhý poplatek by p ítom p sobil spíše humanisticky a zajiš oval by podobnou funkci jako zrušené sociální kapesné.

Co s poplatky? Náklady spojené s domácím v zením a elektronickým monitoringem by m ěly být zrušeny, protože jsou svojí povahou spíše pen žitým trestem, jsou nesystematické a v p ípad ě domácího v zení p ehnané. Možností u náklad ě spojených s výkonem vazby a trestu odn tí svobody by bylo nap ě. zrušení náhrady náklad ě výkonu vazby a trestu odn tí svobody a sou asné zavedení poplatku, který by zam stnavatelé platili za zam stnání v z ě. Zárove ě by byly odpušt ěny všechny pohledávky, které by stát m ěl za propušt ěnými v zni, které jsou prakticky nevymahatelné. Zde by p íšla na ědu ekonomická argumentace, jelikož jejími zrušeními by se dosáhlo úspory ve ejných prost edk ěch jak z d vodou neefektivního vymáhání pohledávek, tak z d vodou snížení zadlužení propušt ěných v z ě, což by m ělo

⁴⁴ P. Ondrášek p edstavil reformu [online], 8. 4. 2014 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné z <<http://vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/p-ondrasek-predstavil-reformu>>.

⁴⁵ § 1 odst. 2 zákona o výkonu trestu odn tí svobody ě. 169/1999 Sb.

pozitivní vliv na snížení recidivy. Toto opatření by mohlo být tedy nejen výhodné pro státní pokladnu, ale také efektivní pro boj s recidivou. Podobně to vidí i náměstkyně Ministerstva spravedlnosti R. Pavel Štern v rámci nové politiky státu, která by měla obnášet i řešení zadluženosti propuštěných v z. 46 V takovém případě by bylo potřeba změnit i vyhlášku, kterou se určuje, v jaké výši může odsouzený nakládat s prostředky, které si vydělá. Navrhují převést poměrně částky, který je dnes využíván k placení nákladů, tedy 32 %, z 20 % na fond obětem trestné činnosti, přičemž pokud by odsouzený nenahradil škodu poškozenému, tak by tyto peníze šly poškozenému,⁴⁷ zbylých 12 % by mohlo jít na uhrazení dalších dluhů, zejména výživného po vzoru Slovenska. Toto by vytvořilo pozitivnější náladu ve společnosti v etnicky čistšího pocitu spravedlnosti a mohlo by jí pomoci k napravení vztahu pachatele k poškozenému skrze pocit, že svůj trestný čin alespoň částečně odčinil.

Jedním z obtížných bodů, se kterými by se musel před Parlamentem vypořádat, je otázka důchodu – měli by odsouzení, kteří berou důchod a píšou na náklady v zemi i ne i pokud budou pracovat? Domnívám se, že by tyto jejich peníze měly být používány stejně jako navrhované rozdělení pracovního výdělku – na uhrazení nároku poškozeného, případně část do fondu obětem trestné činnosti (by toto připomíná peněžitou pokutu) i splacení jiných dluhů. Tato myšlenka vychází zejména z povahy důchodových dávek.

Brennan Center for Justice při New Yorkské Univerzitě vydalo brožuru pro ty, kteří se budou pokoušet o změnu legislativy v této oblasti.⁴⁸ Jedním z bodů je zaměření se na dosažitelné cíle. Domnívám se, že jsem tyto cíle, vyplývající z předložených argumentů, v závěru své práce uvedl, a věřím, že tato studie přispěje svým malým příspěvkem k boji s recidivou a ke zlepšení právního státu v České republice.

⁴⁶ P. Ondrášek představil reformu [online], 8. 4. 2014 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné z <<http://vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/p-ondrasek-predstavil-reformu>>.

⁴⁷ Podobně to vyjadřuje i náměstkyně ministryně spravedlnosti Pavel Štern v rozhovoru pro LN ze 7. dubna 2014 (Odsouzené nelze jen zavírat a hlídat, *Lidové noviny*, str. 14).

⁴⁸ PATEL, Roopal, MEGHNA, Philip. Criminal Justice Debt: A Toolkit for Action. [online, cit. 15. dubna 2014] Dostupná zde:
<<https://www.brennancenter.org/sites/default/files/legacy/publications/Criminal%20Justice%20Debt%20Action%20Kit%20for%20Web.pdf>>.

Příloha . 1: Seznam použité literatury:

Odborné publikace a studie:

BANNON, Alicia, NAGRECHA, Mitali, DILLER, Rebekah, Criminal Justice Debt: A Barrier to Reentry, Brennan Center for Justice [online], 2010 [cit. 15. dubna 2014], dostupné v etn dalších materiál na <<http://www.brennancenter.org/publication/criminal-justice-debt-barrier-reentry>>.

Fees paid by Jail Inmates: Fee Categories, Revenues, and Management Perspectives in a Sample of U.S. Jails [online], December 2005 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <<https://s3.amazonaws.com/static.nicic.gov/Library/021153.pdf>>

Fees paid by Jail Inmates: Findings from the Nations's Largest Jails [online], February 1997 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <<https://s3.amazonaws.com/static.nicic.gov/Library/013599.pdf>>.

First Impressions, an online companion to the Michigan Law Review [online] , Listopad 2007 [cit. 15. dubna 2014], ro ník 106, . 3, str. 55-83. Dostupné na <<http://www.michiganlawreview.org/assets/fi/106/paytostay.pdf>>.

FELDSCHREIBER, Sara: Fee at Last? Work release participation fees and the taking clause. *Fordham Law Review*. 2003, ro . 72, . 1.

LINDQUIST, Christine, LINDQUIST, Charles. Health Behind Bars: Utilization and Evaluation of Medical Care among Jail Inmates, *Journal of Community Health*, 1999, ro . 24, . 4. str. 285-303.

MCDONALD, Douglas. Medical Care in Prisons. *Crime and Justice*. 1999, ro . 26, str. 427-478

MIŠOVSKÁ, Anna. *Zam stnávání v zn ných osob v eské republice: rigorózní práce*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013.

NOVOTNÝ, Oto. *O trestu a v ze ství*. Praha: Academia, 1969.

PATEL, Roopal, MEGHNA, Philip. Criminal Justice Debt: A Toolkit for Action. [online, cit. 15. dubna 2014] Dostupná zde:

<<https://www.brennancenter.org/sites/default/files/legacy/publications/Criminal%20Justice%20Debt%20Action%20Kit%20for%20Web.pdf>>.

PEROTTI, Roberto. La remissione del debito [online]. Dostupné na <<http://www.ristretti.it/areestudio/giuridici/op/opinglese.htm>>.

Point/Counterpoint in Correctional Today, srpen 2003, str. 22-23 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <<http://www.aca.org/publications/ctarchivespdf/aug03/pnt-counter.pdf>>.

Prison policy and prisoners' rights, Proceedings of the Colloquium of the IPPF, Stavern, Norway, 25-28 June 2008, Nijmegen, Wolf Legal Publishers, 2008. [online, cit. 15. dubna 2014] Dostupné na:

<<http://www.internationalpenalandpenitentiaryfoundation.org/Site/commun/contributions%20Stavern.htm>> (také „Colloquium“)

BOETTICHER, Axel, FEEST, Johannes. German criminal and prison policy In Colloquium.

GRATZ, Wolfgang. The enforcement of deprivation of liberty in Austria, In Colloquium.

LINDSTRÖM, Peter, LEIJONRAM, Eric. The Swedish prison systém, In Colloquium
POMIANKIEWICZ, Jacek. The Polish penitentiary system, In Colloquium.

Prison policy, prison regime and prisoners' rights in Finland

TAK, Peter J.P. Prison policy, prison regime and prisoners' rights in the Netherlands under the 1998 Penitentiary Principles Act In Colloquium

RAMBAUD, G., ROHMER, N. *Le travail en prison*. Autrement, 2010.

REYNOLDS, Sean. Care and Punishment. The Dilemmas of Prison Medicine. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, 1990, ro . 1, . 3, str. 331-333.

SLÁDEK, V., MIKULE, V., SYLLOVÁ, J. *Ústava České republiky*. Praha: C. H. Beck, 2007.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013.

UNDERWOOD, Bryan. Dealing with Jail Fines. *The Advocate. Journal of Criminal Justice Education and Research Kentucky Department of Public Advocacy*. červenec 2004, ro . 26, . 4, str. 13-17.

Publicistické články:

EISEN, Lauren-Brooke, Tennessee Inmates Must 'Pay-to-Stay'. [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na <<http://www.brennancenter.org/blog/tennessee-inmates-pay-stay>>.

‘Gevangene moet van kabinet zelf gaan betalen voor celstraf’[online], 22. března 2013 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <<http://www.nrc.nl/nieuws/2013/03/22/gevangene-moet-van-kabinet-zelf-gaan-betalen-voor-celstraf/>>.

JURKOVÁ, Marcela. *Nebudeme žádat o víc lidí, zvládneme to, i když editel proba ní a media ní služby* [online]. iHNed.cz, 16. listopadu 2012 [cit 15. dubna 2014]. Dostupné na

<http://zpravy.ihned.cz/c1-58577150-nebudu-zadat-o-vic-lidi-zvlneme-to-rika-reditel-probacni-a-mediacni-sluzby>>.

Nejast ji kladené otázky z ekonomické oblasti, Lze požádat o prominutí dluhu? 16. 9. 2013, [online]. Dostupné na <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/nejcastejsi-dotazy-111/nejcasteji-kladene-otazky-6092>>.

Odsouzené nelze jen zavírat a hlídat, *Lidové noviny*, 7. dubna 2014, str. 14.

P. Ondrášek představil reformu [online], 8. 4. 2014 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné z <http://vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/p-ondrasek-predstavil-reformu>>.

Proba ní domy: lék na recidivu. *Lidové Noviny*, 7. dubna 2014, str. 14.

RAWLINGS, Nate. Welcome to Prison. Will You Be Paying Cash or Credit? [online] 21. srpna 2013 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na <http://nation.time.com/2013/08/21/welcome-to-prison-will-you-be-paying-cash-or-credit/>>.

Ostatní prameny:

tvrtá a pátá periodická zpráva o opatřeních přijatých k plnění závazků podle Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému i ponižujícímu zacházení nebo trestání za období 2001 – 2009, kterou vláda zprávu schválila usnesením ze dne 21. prosince 2009 . 1581.

Doplňující vyjádření české republiky k n kterým doporučením Výboru proti mučení – kontrolního orgánu Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému i ponižujícímu zacházení nebo trestání, Schválené vládou české republiky usnesením vlády ze dne 12. března 2007 . 224.

Inmate Fees as a Source of Revenue, Review of Challenges [online], 2011 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné z http://www.prisonpolicy.org/scans/inmate_fee_final_7-1-11.pdf>.

Instruction for Prisoners' Earnings Act 1996 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <http://www.justice.gov.uk/downloads/offenders/psipso/psi-2011/psi-48-2011-prisoners-earnings-act1996.doc>>.

Prisoners' Earnings subject to the Prisoners' Earnings Act levy during 2011/12 [online, cit. 15. dubna 2014]. . Dostupné na:

<https://www.justice.gov.uk/downloads/statistics/mojstats/prisoners-earnings-act.pdf>>.

Prison Population Statistics [online] , 29. červenec 2013 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <http://www.parliament.uk/briefing-papers/SN04334.pdf>>.

Rozbor hospodaření Proba ní a media ní služby za rok 2013 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na https://www.pmscr.cz/download/106_Rozbor_hospodareni_PMS_2013.pdf>.

Statistická ročenka R 2013, sekce 27.14 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupná na <http://www.czso.cz>.

Statistická ročenka V ze ské služby R 2012 [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupná na: http://vscr.cz/client_data/1/user_files/19/file/spr%C3%A1vn%C3%AD/statistiky/Statistick%C3%A9%20ro%C4%8Denky/Ro%C4%8Denka%202012.pdf.

Záv re ná doporu ení Výboru OSN proti mu ení k 4. a 4. periodické zpráv , p ijatá na zasedání Výboru s .j. CAT/C/SR.1087.

Zprávy o stavu lidských práv z roku 1999 v bodu . 3.1.11., z roku 2000 v bodu . 3.3.2., z roku 2001 v bodu . 4.2.1., z roku 2002 v bodu 4.2.1., z roku 2003 v bodu 4.1.2., z roku 2004 v bodu . 4.1.4., z roku 2005 v bodu . 3.1.3., z roku 2011 v bodu . 3.3.4., z roku 2012 v bodu . 3.1. [online, cit. 9. dubna 2014]. Dostupné na webu Vlady R <http://www.vlada.cz>, sekce pracovní a poradní orgány, Lidská práva, Dokumenty, Zprávy: Lidská práva R.

PÍLOHA . 2: Situace v ze ských poplatk ve Spojených státech amerických a perspektiva vývoje

Poplatky, které jsou ve Spojených státech, se obecn d lí na ty i skupiny,⁴⁹ náklady výkonu trestu (nazývané „pay-to-stay“ i „per diem“), poplatky za zdravotní pé i, poplatky s návazností na ur itý program (nap . áste né propušt ní, kdy v ze b hem týdne pracuje a o víkendech se vrací do v zení) i poplatky bez návaznosti na tento program. V novat se zde budu zejména náklad m výkonu trestu, ale nelze nezmínit nedostatek eské a evropské literatury, která se n kterým témat m – v porovnání se srovnatelnou americkou – v nuje miziv . Je jím zejména druhá skupina poplatk a s ní spojená oblast zdravotnické pé e o v zn .⁵⁰

Zajímavý je pohled, který nabízí Americký Národní institut v ze ství. Ten se ve svých zprávách z let 1997 a 2005 v nuje poplatk m, které jsou ukládány v z m, budu se v novat zejména náklad m výkonu trestu.⁵¹ Ve své zpráv z roku 1997 charakterizuje dva základní názory na problematiku náklad . Zatímco dle prvního, který dle autor tradi n p evládal, náklady na ubytování a starání se o v zn bylo ve ejnou záležitostí, dle druhého by náklady m ly nést samy v zní, kte í si své uv zn ní zap í inili svým vlastním jednáním, p i emž n kte í dodávají, že placení náklad v nich vyvolá pocit odpovědnosti za sv j život, hlavním argumentem proti je diskriminace chudých, kte í nemají na zaplacení náklad .⁵²

První poplatek za výkon trestu pay-to-stay zavedl stát Michigan v roce 1984 a od té doby se za ala ím víc rozši ovat mezi státy.⁵³ Mezi lety 1997 a 2005 je z etelný posun myšlení, kdy zatímco v roce 1997 pouze 13 % v zníc (a n které v znice toto zavedly v p edcházejícím

⁴⁹ Porovnání lánek FELDSCHEIBER, Sara: Fee at Last? Work release participation fees and the taking clause. *Fordham Law Review*. 2003, ro . 72, . 1, str. 208. DOD LAT CITACI

⁵⁰ Z americké literatury jde zmínit nap . lánky REYNOLDS, Sean. Care and Punishment. The Dilemmas of Prison Medicine. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, 1990, ro . 1, . 3, str. 331-333; MCDONALD, Douglas. Medical Care in Prisons. *Crime and Justice*. 1999, ro . 26, str. 427-478.; LINDQUIST, Christine, LINDQUIST, Charles. Health Behind Bars: Utilization and Evaluation of Medical Care among Jail Inmates, *Journal of Community Health*, 1999, ro . 24, . 4. str. 285-303 a mnohé další.

⁵¹ Fees paid by Jail Inmates: Findings from the Nations's Largest Jails [online], February 1997 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <<https://s3.amazonaws.com/static.nicic.gov/Library/013599.pdf>>; Fees paid by Jail Inmates: Fee Categories, Revenues, and Management Perspectives in a Sample of U.S. Jails [online], December 2005 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na: <<https://s3.amazonaws.com/static.nicic.gov/Library/021153.pdf>>

⁵² Zpráva z roku 1997, op. cit., str. 7

⁵³ EISEN, Lauren-Brooke, Tennessee Inmates Must 'Pay-to-Stay'. [online, cit. 15. dubna 2014]. Dostupné na <<http://www.brennancenter.org/blog/tennessee-inmates-pay-stay>>.

roce) požadovalo tento poplatek, v roce 2005 jej účtovalo již 38 % dotázaných v znic. P ekvapující je, že v roce 1997 umož ovalo 16 stát v USA požadovat náklady výkonu, ale pouze v devíti státech bylo toto právo uplat ováno, bohužel ale nejsou známá obdobná data z roku 2005. Z pozd jšího pr zkumu je z ejmé, co m lo, alespo áste n , vliv na tak vysoký r st hrazení náklad a tak i zm ny mentality. V n kolika odpov dích na dotazník v znice uvád ly, že náklady výkonu jsou na v zních vymáhány, protože na v znice byl vyvíjen politický nátlak, který vychází z ve ejnosti. Možným vysv tlením zm ny nálady spole nosti, na kterou reagují i v znice, m že být snižující se víra v nápravu v zn a znovu p evažujícího retributivního pojetí trestu.

I v d sledku nár stu ukládání nejr zn jších poplatk se v posledních letech ve Spojených státech začala problematice v novat v tší pozornost a to zejména z praktického hlediska, tedy z hlediska recidivy. V akademické sfé e se problematice v novalo zejména Brennan Center for Justice at New York University School of Law, které vydalo n kolik dokument , mezi kterými vy nívají dv podrobn jší zprávy.⁵⁴ Ty se v nují nevhodným opat ením, která byla v eské republice vy ešena v posledních patnácti letech. Jde nap . o placení náklad v zni, kte í nepracují a tvo í se jim tak dluh, i o zrušení úrok . Z praktického hlediska je pak nejzajímav jší studie Speciální komise pro zjišt ní efektivity p i ustanovení v ze ských poplatk státu Massachusetts, dle které by zavedení poplatk vedlo k následujícímu: zvýšení nemajetných v z , zvýšení finan ní náro nosti na odsouzeného a jeho rodinu, ohrožení možností úsp šné integrace po propušt ní, ale zvláš že zavedení poplatk by vedlo k zvýšení výdaj da ového poplatníka skrze náklady uskute ování t chto poplatk a zvýšením recidivy.⁵⁵ Nezisková organizace Rhode Island Family Life Center provedla výzkum, dle kterého byly v roce 2008 podmínky pro poplatky zmírn ny, což vedlo hned v následujícím roce nejen k úspo e státu díky nižší recidiv , ale p ekvapiv í k více vybraným poplatk m.⁵⁶

⁵⁴ BANNON, Alicia, NAGRECHA, Mitali, DILLER, Rebekah, Criminal Justice Debt: A Barrier to Reentry, Brennan Center for Justice [online], 2010 [cit. 15. dubna 2014], dostupné v etn dalších materiál na <<http://www.brennancenter.org/publication/criminal-justice-debt-barrier-reentry>>; PATEL, Roopal, MEGHNA, Philip. Criminal Justice Debt: A Toolkit for Action. [online, cit. 15. dubna 2014] Dostupná zde: <<https://www.brennancenter.org/sites/default/files/legacy/publications/Criminal%20Justice%20Debt%20Action%20Kit%20for%20Web.pdf>>.

⁵⁵ Inmate Fees as a Source of Revenue, Review of Challenges [online], 2011 [cit. 15. dubna 2014]. Dostupné z <http://www.prisonpolicy.org/scans/inmate_fee_final_7-1-11.pdf>.

⁵⁶ PATEL, Roopal, MEGHNA, Philip. Criminal Justice Debt: A Toolkit for Action. [online, cit. 15. dubna 2014] Dostupná zde:

Lehce odlišnou debatou, která se týká poplatků ve vězení, ale v tomto případě nikoli primárně chudých a jejich obtíží s reintegrací, ale bohatých, je možnost si zaplatit za větší komfort ve vězení. Tématu se vnovalo jedno kompletní vydání internetové verze časopisu Michigan Law Review, odkazují tedy zejména na něj.⁵⁷

Dle mého názoru budou v blízké budoucnosti ve Spojených státech poplatky za pobyt ve vězení silněji omezeny, zejména ve vztahu k vězňům, kteří nepracují a nemají možnost je jinak hradit, poněvadž bude poplácáno sluchu praktickým a ekonomickým argumentům, které uvádí zejména Brennan Center for Justice i další instituce⁵⁸, k jejich kompletnímu zrušení však nejspíše v příštích dekádách nedojde. Zvláště dojde k omezení praktik uvěznění z důvodu neplacení a nespolupráce při placení dluhu za předchozí věznění.

<https://www.brennancenter.org/sites/default/files/legacy/publications/Criminal%20Justice%20Debt%20Action%20Kit%20for%20Web.pdf>.

⁵⁷ First Impressions, an online companion to the Michigan Law Review [online], Listopad 2007 [cit. 15. dubna 2014], ročník 106, čís. 3, str. 55-83. Dostupné na

<http://www.michiganlawreview.org/assets/fi/106/paytostay.pdf>.

⁵⁸ Napříkladánek UNDERWOOD, Bryan. Dealing with Jail Fines. *The Advocate. Journal of Criminal Justice Education and Research Kentucky Department of Public Advocacy*. červenec 2004, ročník 26, čís. 4, str. 13-17.

Příloha . 3:

Anotace

Mají v zemi platit za pobyt ve vězení i ne a hradit alespoň z části své náklady? Tato práce představuje problematiku poplatků ve vězeňství, detailně je rozebrána česká situace, dále jsou nabízeny komparativní pohledy z desítky evropských států. Česká úprava, dlouhodobě kritizována jak z pohledu mezinárodního tak z vnitrostátního lidskoprávního, je mnohdy neuspokojivá, nereflexuje v mnohých ohledech možnosti reintegrace odsouzeného a vyžaduje poplatky s nepříliš smysluplnou logikou. Z porovnání se zahraničím lze vysledovat různé směry a navrhnout zlepšení stavu, jak to práce činí.

Annotation

The debate over pay-to-stay and other fees paid by prisoners is not very common in European context compared with the American. Author presents Czech situation, describes international and internal human rights critique including authors arguing that such fees are inefficient. Situations across countries of Council of Europe is examined and then compared and sorted in two categories. Author further proposes recommendations to be made by Czech legislator in order to improve the situation and decrease the amount of recidivism.